

Europese programma's

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

Mede door inzet van de Europese programma's gaan we onze provinciale doelstellingen realiseren. De Europese subsidies zijn met hun multiplier effect zeer belangrijke impuls gelden voor onze provincie en een katalysator bij het stimuleren van vooral het bedrijfsleven en Triple Helix partners om te innoveren en innovatiekracht te verbinden met de huidige actuele maatschappelijke opgaven waar we voor staan. Het is dan ook van groot belang dat we net als in de huidige programmaperiode optimaal gebruik blijven maken van de Europese programma's waarin we als provincie deelnemen in de governance (OPZuid, Interreg en POP3).

In 2021 start het nieuwe Meerjarig Financieel Kader 2021-2027 van de Europese Unie, met een nieuwe verdeling voor Europese fondsen zoals OPZuid, POP, Interreg, REACT-EU, het Just Transition Fund (JTF) en het Recovery and Resilience Facility (RRF).

Door een sterke lobby vanuit de provincie op de extra middelen die de Europese Unie beschikbaar heeft gesteld om samen te werken aan het herstel van de Coronacrisis (REACT-EU) en de Green Deal (JTF en RRF) is het pakket aan Europese middelen voor Brabant groter dan ooit.

Om maximaal te profiteren van deze fondsen is het van groot belang dat de provinciale cofinanciering die nodig is om de Europese middelen weg te kunnen zetten intern goed te organiseren. Helaas hebben we niet meer de luxe zoals in de vorige periode om deze cofinanciering vooraf vrij te maken uit de reguliere begroting en de Essent reserves.

Eind 2020 hebben Gedeputeerde Staten zich dan ook gecommitteerd om hiervoor middelen te reserveren via iedere programmabegroting, zodat de cofinanciering op voorhand geregeld is en de provincie klaar staat voor deze nieuwe Europese kansen.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Uitgangspunt is om optimaal en op een strategische manier gebruik te maken van de kansen die Europa ons biedt bij de realisatie van onze provinciale doelstellingen en daar de juiste randvoorwaarden voor te scheppen en de benodigde cofinanciering voor te organiseren. Dit geldt zowel voor de huidige als de nieuwe Europese programmaperiode.

Om dit te realiseren zet de provincie Noord-Brabant sterk in op nieuwe kansen uit Europa en is het proactief betrokken bij de voorbereidingen van de nieuwe Europese programmaperiode 2021-2027.

I. Inzet op extra middelen uit de Europese Unie inzake

- Corona herstel (React EU)
- Green Deal (Joint Transition Fonds)

II. Voorbereiding nieuwe programmaperiode 2021-2027

- Majeure Europese programma's (OPZuid, POP/NSP, InterregVI A)
- Provinciale cofinanciering Europese programma's

III. Voortgang huidige Europese programmaperiode 2014-2020

- Subsidie instrumenten (Majeure programma's OPZuid, POP3, Interreg V)
- Bancaire instrumenten
- Beleidsinstrumenten

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Ad I) Inzet op extra middelen uit de Europese unie inzake

•React EU ihkv Corona herstel

Voor de periode 2020 heeft de Europese Commissie een substantieel bedrag beschikbaar gesteld middels het ReactEU programma. Het nieuwe programma is gericht op crisisherstel en een groen, digitaal en

veerkrachtig herstel en behoeft geen cofinancierings-verplichting (100 % EU). Het ReactEU-geld dient uiterlijk ultimo 2023 te zijn besteed in een extra prioriteit in het lopende OPZuid.

Om optimaal gebruik te maken van deze extra Europese middelen heeft de provincie Noord-Brabant in 2020 een sterke lobby ingezet om zoveel mogelijk middelen uit dit coronaherstel programma naar Brabant te halen. Daarnaast is het vroegtijdig begonnen met de inrichting van de uitvoering van het programma en is er een oproep gedaan aan het veld om goede projectideeën te ontwikkelen voor het nieuwe REACTEU-programma.

Mijlpaal 2020: ReactEU

- In december 2020 heeft een sterke provinciale lobby richting het Rijk er toe geleid dat de drie Zuidelijke provincie € 49,5 mln. EU-middelen aangevuld met € 6,7 mln aan rijkscofinanciering uit het REACTEU naar Zuid-Nederland heeft weten te halen. De provincie Noord-Brabant krijgt hiervan 50% tot haar beschikking.
- In 2020 is er een begin gemaakt met het voorbereiden en inrichten van de openstelling voor dit programma zodat eind maart begin april 2021 kan worden open gegaan.
- In 2020 is begonnen met communiceren over deze extra middelen uit het REACTEU programma en is er een oproep gedaan aan het veld om alvast te beginnen met het ontwikkelen van projectideeën. Hieraan is groot gehoor aan gegeven.

• Joint Transition Fonds ihkv Green deal

De Europese commissie stelt ook extra miljarden ter beschikking via het Just Transition Fund (JTF) dat onderdeel uitmaakt van het Just Transition Mechanism binnen de Europese Green Deal. Het mechanisme biedt steun aan regio's die economisch meer afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen en bij de ontwikkeling van vaardigheden die aansluiten op de arbeidsmarkt. Het is een gebiedsgericht programma en voor de provincie Noord-Brabant maakt Moerdijk een grote kans om in aanmerking te komen voor middelen uit het JTF.

Mijlpaal 2020: Aanwijzing COROP gebied Moerdijk

- Door inzet van een sterke lobby zijn voor landsdeel Zuid 3 COROP gebieden aangewezen die in aanmerking komen voor middelen uit het JTF.
- Voor de provincie Noord-Brabant is West Noord - Brabant met het COROP- gebied Moerdijk aangewezen en is er een bedrag van € 58,5 mln toegewezen aan dit gebied.

Ad II) Voorbereiding nieuwe programmaperiode 2021-2027

• Majeure Europese programma's (OPZuid, POP/NSP, InterregVI A)

Op dit moment zijn de voorbereidingen voor de nieuwe programmaperiode 2021-2027 reeds in volle gang. De kosten die hiermee gemoeid zijn worden gedekt uit de risicoreserve huidige Operationeel Programma.

Majeure programma's (OPZuid, POP, Interreg)

Bij de vormgeving van het nieuwe OPZuid, POP en Interreg programma's 2021-2027 wordt de geactualiseerde Zuid-Nederlandse Regionale Innovatie Strategie (RIS3) als kader gebruikt. Deze RIS3 die in april 2020 bestuurlijk is goedgekeurd is een gedragen strategie van de steden, triple helix organisaties, kennisinstellingen en overige stakeholders waarin onderzocht is waar we als regio met Europese middelen het verschil kunnen maken. De verschillende OP's die i.s.m. met de partners worden opgesteld en

afgestemd met de externe stakeholders zijn reeds in een ver gevorderd stadium en wachten op bestuurlijke goedkeuring.

Mijlpaal: Vormgeving OP's 2021-2027

- OPZuid 95% versie
- OP Interreg DL-NL 85% versie
- OP Interreg VL-NL 95% versie
- OP Interreg EMR 80% versie
- POP/NSP 70% versie

De verwachting is dat na goedkeuring van de CPR-verordening door de EU (april/mei 2021) de definitieve programma's allemaal kunnen worden ingediend voor goedkeuring door de EU.

• Provinciale cofinanciering Europese programma's

De lopende Europese programma's zijn voorzien van cofinanciering (gebruik van bestaande reserves). De nieuwe periode loopt formeel van 2021-2027. Het is zaak nu al stil te staan bij de provinciale cofinanciering in deze nieuwe periode. Voor de huidige Europese programmaperiode was 103 mln. vrijgemaakt uit de reguliere begroting en de Essent reserves. Deze luxe hebben we in de toekomst niet meer.

Voor de nieuwe Europese programmaperiode 2021-2027 wordt de cofinanciering op een andere manier vormgegeven. In de komende periode is het uitgangspunt dat gematched wordt met middelen uit de reguliere begroting. Grofweg kan als uitgangspunt genomen worden dat een soortgelijk bedrag nodig is voor de nieuwe programmaperiode wat neerkomt op een jaarlijkse inzet van €15 mln.

Deze €15 mln. kan grotendeels gematched worden met middelen van de ontwikkelprogramma's. Per thema kan voor € 2 à € 3 mln. per jaar geparticipeerd worden in Europese Programma's als OPZuid, Interreg en POP. De hefboom op deze middelen is afhankelijk van het thema 2 à 6.

Een bijdrage voor de uitvoering van de programma's (Stimulus, Interreg-secretariaten, RVO) is naar schatting jaarlijks € 2 à € 3 mln. en dient separaat vrijgemaakt te worden (niet ten laste van de ontwikkelprogramma's).

Om de cofinanciering voor de Europese programma's binnen de organisatie goed te organiseren stuurt/koerst GS er op om in de diverse begrotingsprogramma's meerjarige allocaties op te laten nemen als eigen bijdrage voor de Europese Programma's waaraan provincie Noord-Brabant deelneemt in de governance (OPZuid, Interreg, POP (NSP)).

Daarnaast heeft GS ook aangegeven het belangrijk te vinden dat binnen de programma's een inhoudelijk doorkijk wordt gemaakt en heeft de ambtelijke organisatie dan ook gevraagd om GS hierin comfort te bieden door voor de zomer 2021 een kansenkaart voor te leggen.

Ad III) Voortgang huidige Europese programmaperiode 2014-2020*

• Subsidie instrumenten (Majeure programma's OPZuid, POP3, Interreg V)

De provincie Noord-Brabant met het team Europese programma's is proactief betrokken bij de voorbereiding, vormgeving, en uitvoering van de reguliere programma's (OPZuid, POP/NSP, Interreg A), zoekt naar nieuwe Europese financieringsmogelijkheden die matchen met onze provinciale doelstellingen, volgt nauwlettend de Europese en –nationale ontwikkelingen – en maatregelen ihkv Corona en Green deal en is een verbindende factor hierin voor interne en externe partijen.

Hieronder de majeure Europese programma's met hun huidige doelstellingen :

OPZuid

Dit is een gezamenlijk programma voor de drie zuidelijke provincies. Binnen het OPZuid richten we ons op verbetering van het regionale concurrentievermogen en de werkgelegenheid. Voor dit programma is een EFRO bijdrage van €114 mln. Beschikbaar waarvan 50% voor de provincie Noord-Brabant.

Mijlpaal 2020: Benutting EFRO OPZuid

- De openstellingen in 2020 zijn conform planning geweest, zijn afgestemd met de partners en sluiten aan bij de provinciale doelstellingen en de RIS3.
 - Het beschikbare EFRO-budget voor de huidige OPZuid periode 2014-2020 is nagenoeg volledig beschikt.
-

INTERREG VA

Interreg zet in op "grensvervaging" en bevordering van samenwerking tussen regionale gebieden in verschillende landen. Interreg A is gericht op grensoverschrijdende samenwerking. De nadruk ligt hierbij op de thema's innovatie, duurzaamheid en grensoverschrijdend arbeidsmarktbeleid. Verwacht wordt voor de periode 2014-2020 een bedrag van € 25 mln. voor de vier Interreg programma's te genereren.

Mijlpaal 2020: Benutting EFRO Interreg

- De openstellingen in 2020 zijn conform planning geweest, zijn afgestemd met de partners en sluiten aan bij de provinciale doelstellingen en de RIS3.
 - Het beschikbare EFRO-budget voor de huidige Interreg V programma's Vlaanderen – Nederland, Duitsland Nederland en het Twee Zeeën is nagenoeg volledig beschikt. In het Interreg V EMR programma is er nog een restbudget van +/- 6 mln voor prioriteit 2 'Economie'.
-

Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3)

Het POP3 programma richt zich op verduurzaming en innovatie van de landbouw en de daarmee verbonden thema's zoals transitie agrofood, water, natuur, milieu en plattelandsontwikkeling. Innovatie is hierin het sleutelwoord. Voor het POP3 programma is een EFRO bijdrage van € 55,74 mln. beschikbaar voor de provincie Noord-Brabant.

In verband met vertraging in de Brusselse besluitvorming vindt er een transitieperiode van 2 jaar plaats om de nieuwe maatregelen die in het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid terugkomen te borgen en hierop alvast op voor te sorteren. Voor de periode 2021 wordt hiervoor een ELFPO bijdrage van +/- € 9 mln. naar voren gehaald en voor 2022 een ELFPO bijdrage van +/-

€ 8 mln. Voor de transitieperiode zijn de volgende focus doelen genoemd: klimaatdoelen, kringlooplandbouw en biodiversiteitsherstel. Zowel de landbouw transitie als de opgaven voor natuur, bodem en water zijn aan de orde.

Mijlpaal 2020: Benutting ELFPO POP3 middelen

- De openstellingen in 2020 zijn conform planning geweest, zijn afgestemd met de partners en sluiten aan bij de provinciale doelstellingen en de RIS3.
 - Het beschikbare ELFPO-budget voor het huidige programma is nagenoeg volledig beschikt. Voor de periode 2021 en 2022 worden middelen naar voren gehaald voor een transitieperiode.
-

Mijlpaal 2020: Voortgang nieuwe GLB

- Provinciale ambtelijke deelname in de totstandkoming van het nieuwe GLB..
 - Op dit moment ligt er een 70% versie voor aan de stakeholders en zal er in juni 2021 een 95% versie bestuurlijk worden voorgelegd.
-
-

***COVID-19**

De Coronacrisis heeft wel degelijk impact op de voortgang van een aantal Europese projecten. Zo lopen projecten bijvoorbeeld vertragingen op, moeten projectdoelstellingen aangepast worden en is er een grotere behoefte aan snellere uitbetaling van EU-middelen. Door samen met de partners uit de verschillende programma's de versoepelingen en vereenvoudigingen die EU-regelgeving ons biedt op een goede manier door te voeren en in te zetten wordt de impact van de coronacrisis zo klein mogelijk gehouden. Daarnaast heeft de Europese Unie extra middelen beschikbaar gesteld voor een Coronaherstelfonds (zie ook passage REACTEU). De provincie volgt de Europese en – nationale ontwikkelingen en – maatregelen i.h.k.v. Corona op de voet en zet zich proactief in om een wezenlijke bijdrage te leveren aan het bestrijden van deze crisis.

Mijlpaal 2020: Stand van zaken Coronaherstel

- In 2020 zijn er samen met de partners uit de programma's versoepelingen en vereenvoudigingen doorgevoerd om begunstigde zo min mogelijk schade hiervan te laten ondervinden.
 - In 2020 is er ruimte geboden binnen de geplande openstellingen voor projecten die een wezenlijke bijdrage leveren aan het bestrijden van deze crisis.
-
-

• Bancaire instrumenten

Europees Fonds voor Strategische Investeringen (EFSI)

De provincie heeft de mkb-plusfaciliteit opgezet om snelgroeiende en innovatieve mkb- en midcap ondernemingen in Brabant te kunnen voorzien van durfkapitaal. Het beschikbare bedrag aan publieke middelen voor participaties (equity) kan oplopen tot een totaal van €120 miljoen, waarvan € 30 mln. aan provinciale middelen, € 30 mln. aan rijksmiddelen en € 60 mln. aan middelen uit het Europees Fonds voor Strategische Investeringen. Voor de leningenkant van de mkb-plusfaciliteit stellen de provincies en Invest-NL ieder €30 mln. beschikbaar.

Mijlpaal 2020: Europees Fonds voor Strategische Investeringen (EFSI)

- De eerste co-investering van EIF, Invest-NL en de provincie in de vorm van een participatie in het innovatieve groeibedrijf Microsure (januari 2020)
 - Ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst tussen de provincie en Invest-NL en tevens de lancering van de leningenkant (januari 2020)
 - De eerste co-investering van Invest-NL en de provincie in de vorm van een lening in het innovatieve groeibedrijf Protix (december 2020)
-
-

• Beleidsinstrumenten

Vanguard Initiative

Het Vanguard initiatief is een initiatief waarin ruim 39 Europese regio's samenwerken. Het initiatief is gericht op een "slimme" revival van de Europese maakindustrie (Smart Industries). Brabant participeert actief in dit Europese Samenwerkingsproject, gezien het grote belang van de Smart Industrie-agenda in onze regio.

Mijlpaal 2020: Vanguard Initiative

- Deelname van Brabantse MKB-bedrijven in de door de Vanguard pilot Efficiënt and Sustainable Manufacturing (ESM) opgestarte H2020 projecten AI Regio, Change2Twin en de Zuid-Nederlandse deelname in de nieuwe pilots AI en Smart Health

Monitoring Europese programma's

Twee keer per jaar monitort Stimulus Programmamanagement van de provincie Noord-Brabant - in samenwerking met ERAC - de verlening van Europese subsidies aan projecten met begunstigden die zijn gevestigd in Zuid-Nederland. Deze gegevens worden ieder half jaar geactualiseerd en laten zien aan hoeveel Brabantse projecten vanaf het begin van de huidige programmaperiode 2014-2020 tot heden Europese subsidie is toegekend.

Mijlpaal: Europese subsidie in Brabant

- De totaal verleende Europese subsidie in Brabant in de huidige programmaperiode bedraagt tot op dit moment € 858.658.389 in 4.194 projecten. Het gehele rapport met peildatum 1 september 2020 is bijgevoegd in de bijlage.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Programma's (bedragen x € 1 mln)	Financiële inzet Europese programma's 2014-2020	Bijgestelde ambitie inzet Europese programma's 2014-2020	Beschikbare middelen a.g.v. dotaties reserve	Uitgaven t.l.v. reserve t/m 2020	Stand reserve per 31-12- 2020
OP-Zuid	27,0	27,0	29,5	32,7	- 3,1
POP3	30,0	35,0	44,4	35,9	8,4
Interreg A	34,0	25,0	25,3	10,3	15,0
Uitvoering*	12,0	16,0	14,4	13,9	0,5
Totaal	103,0	103,0	113,6	92,8	20,8

* De uitvoeringskosten
van RVO

*zijn nog in
onderhandeling*
